

Adéu, Nissan! I ara què?

written by Joan Fonollosa | 1 de juny de 2020

Escric aquestes ratlles el dijous 28 de maig, just després d'escoltar la roda de premsa del president Torra, el vicepresident Aragonès i els consellers El Homrani i Chacón per valorar el que sens dubte és la mala notícia del dia: ja és oficial que al desembre Nissan tancarà les tres fàbriques que té a Catalunya, amb la qual cosa 3.000 treballadors directes aniran a l'atur i uns 25.000 més d'empreses subministradores en resultaran també afectats. És, sens dubte, una pèssima notícia, però les explicacions donades pel Govern m'han deixat encara més preocupat.

En primer lloc perquè, segons sembla la seva principal línia d'actuació serà pressionar Nissan perquè reconsideri la decisió. Perdoni, com diu? Si una cosa no es pot dir d'aquesta notícia és que ha estat inesperada: si fa quinze anys que s'arrossega la idea! Si ara es fa pública de manera oficial una decisió estratègica com aquesta, és que ja és irreversible. Demanar a Nissan que s'ho repensi pot estar bé per quedar bé de cara a la galeria, però a efectes pràctics és perdre el temps. Com a màxim, se'ls pot demanar que ajudin a trobar alternatives i, si s'escau, crear-hi un o més subministradors, però res més. Com més aviat assumim que no hi ha marxa enrere, abans encetarem el camí per sortir-nos-en.

Una altra línia d'actuació important sembla que és demanar al govern espanyol que ajudi. Santa innocència! Amb tot el que està caient, començant pel procés, continuant per la descomposició de l'Estat i acabant amb una economia espanyola en fallida, de veritat algú creu que podrà o voldrà fer-hi res? Quan aquests milers d'aturats són un argument gratis per dir que tot és culpa de voler la independència? A més, no ho oblidem, el grup es diu Nissan-Renault, és a dir que França hi té interessos, i no sembla que els veïns del nord puguin veure el nostre procés d'independència amb gaire bons ulls; per no

dir que si s'han de mantenir fàbriques a Europa, les franceses seran les darreres a tancar-se. I França queda massa a prop nostre.

Per si no n'hi hagués prou, resulta que en els darrers anys s'han donat a Nissan fins a 118 milions d'euros en ajudes a fons perdut per salvar la fàbrica. De veritat? I a ningú no se li va ocórrer exigir com a condició que aquests ajuts s'haurien de tornar si la fàbrica finalment tancava? Que no coneixen el concepte d'amortització, aquests funcionaris?

Ja no sé quin conseller ha dit que a Nissan "li ha de sortir molt car" tancar la fàbrica. Si us plau! Segur que ja han fet els seus càlculs i saben exactament quant els costarà en indemnitzacions laborals, amortitzacions pendents, trasllats de maquinària, etcètera i també quan en poden treure de la venda d'actius, inclosos els terrenys si són propietat seva. Perquè, és clar que en un país mínimament seriós les cartes ja estan donades: la llei és la que és i ara no es pot canviar per afectar uns fets passats; potser si això passés a ponent de Catalunya, algun cervell madrileny tindria la temptació de fer-ho, però de ben segur que Europa no ho permetria. Se'n diu seguretat jurídica.

I el que ja supera tots els límits de la candidesa és sentir el conseller de Treball parlant de la responsabilitat social de l'empresa (si aquest senyor tingués la més mínima idea de la cultura japonesa, sabria que, dit en aquest context, això és un disbarat) i exclamant-se que no pot ser que una multinacional marxi així com així i que s'ha de canviar la llei. Fas tard, noi! I no serà perquè no fes temps que se sabia que això acabaria passant.

La pregunta, doncs, no és com ha pogut passar això, sinó si s'ha fet tot el possible perquè no passés i quines accions s'han previst per esmorteir el cop quan ja es veia a venir que era inevitable. Que ara em diguin que "es crearà" una oficina tècnica per estudiar el problema és més inquietant que altra

cosa: ja fa mesos –o anys– que hauria d'existir això. En definitiva, la notícia és dolenta, però la manera com el govern sembla que l'enfoca encara és pitjor. Permeteu-me que faci una petita anàlisi de la situació, per si serveix d'ajut, suposant que algú dels que tallen el bacallà es digna llegir-me.

En primer lloc, a llarg termini el sector de l'automòbil, tal com el coneixem, està tocat de mort. La substitució dels cotxes de combustió per elèctrics és imparable i això vol dir menys mà d'obra per cotxe fabricat. I la perspectiva és que el cotxe privat també tendeix a desaparèixer, substituït per cotxes compartits, de lloguer, i altres tipus de vehicles; i això vol dir menys cotxes venuts. El càlcul és senzill: menys cotxes i menys mà d'obra per cotxe vol dir que sobra capacitat de producció, i per tant sobra gent, molta gent. La reducció a llarg termini de la mà d'obra en el sector és indiscutible i forta; per tant les plantes com les que ara ens ocupen no tenen futur. Cert que això són previsions a molt llarg termini, diguem deu o quinze anys, potser més; però és que l'horitzó temporal amb què es prenen les decisions d'aquesta mena és aquest, no el de les eleccions vinents, encara que als polítics els costi de creure-ho.

Per tant oblidem-nos dels cotxes. Què tenim, doncs? Tenim uns terrenys ben situats, en un polígon industrial potent i ben comunicat. I tenim uns treballadors disponibles, amb la formació que tenen, acostumats a treballar amb tècniques modernes de producció, i un saber fer determinat: per tant amb capacitat de reinventar-se si hi ha amb què fer-ho.

El model, doncs, no és anar a fer el ploricó a Madrid i a Tòquio: el model és la manera com –ben a prop de la fàbrica de Nissan, per cert– en quatre dies una línia de producció de cotxes es va adaptar per fer respiradors. A gran escala, naturalment. I si això vol dir fer setanta productes diferents, es fan. Si vol dir que cinc, deu o cinquanta empreses han de compartir les instal·lacions, les

comparteixen. El que cal saber és quina tecnologia hi ha disponible –millor si és catalana–, quin mercat potencial hi ha, uns bons plans de comercialització i, per descomptat, ajuts econòmics per fer-ho possible.

I per cert, els treballadors farien molt santament de pensar què hi poden fer ells, individualment i col·lectiva, en lloc de dedicar-se a cremar pneumàtics al mig del carrer.

Imaginació, amplitud de mires i no plorar sobre la llet ja vessada. Aquesta és la recepta.

Per acabar deixeu-me que us expliqui una anècdota que em va contar un empresari català fa uns anys. En un moment determinat, va decidir provar sort ampliant el seu negoci als Estats Units i hi va muntar una fàbrica. Les coses no van anar com esperava i al cap de dos anys va decidir tancar-la. Doncs bé, el darrer dia de treball, els treballadors –acomiadats sense necessitat de previ avís ni indemnització, més enllà que la nòmina del mes en curs– li van muntar una petita festa de comiat per “agrair-li que els havia donat feina els dos darrers anys”.

Que cadascú en tregui les lliçons que vulgui.